

T.B.M.M.

İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih : 20.5.2026

Sayı : 681

10/4207

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şanlıurfa ve özellikle Ceylanpınar ilçesinde ulaşım, sağlık, enerji altyapısı, istihdam, tarım ve hayvancılık politikaları, mera varlığı, sosyal sorunlar, kamu işçilerinin kadro talepleri ve sınır ticareti alanlarında yaşanan yapısal sorunların tüm boyutlarıyla incelenmesi; kamu hizmetlerindeki yetersizliklerin, yatırım eksikliklerinin, kırsal kalkınma sorunlarının ve bölgesel eşitsizliklerin araştırılması; vatandaşların yaşam koşullarını olumsuz etkileyen uygulamaların ortaya çıkarılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Ridvan ÖZ
Çanakkale Milletvekili

Uğur POYRAZ
Antalya Milletvekili
İYİ Parti Grup Başkanvekili

GEREKÇE

Şanlıurfa, yüksek nüfusu, hızlı kentleşme oranı ve önemli turizm potansiyeline rağmen raylı sistem yatırımlarından mahrum bırakılmıştır. Gaziantep'te raylı sistem projeleri hayata geçirilmişken Şanlıurfa ve Diyarbakır gibi büyükşehirlerde benzer projelerin uygulanmaması, kamu yatırımlarındaki bölgesel eşitsizlikleri gündeme getirmektedir. Şanlıurfa'da geçmiş yıllarda yaklaşık 6,5 kilometrelik hafif raylı sistem projesinin gündeme geldiği bilinmesine rağmen söz konusu projenin neden uygulanmadığı, fizibilite çalışmalarının yapıp yapılmadığı, hangi gerekçelerle rafa kaldırıldığı ve artan trafik yoğunluğu ile toplu taşıma yetersizliği karşısında mevcut durumun araştırılması gerekmektedir.

Şanlıurfa'nın ulaşım sorunu uzun yıllardır çözülemeyen yapısal meselelerden biridir. Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi tarafından 2019 yılında Karaköprü-Abide-Eyyübiye güzergâhında 15,3 kilometre uzunluğunda ve 16 istasyondan oluşacak raylı sistem projesi kamuoyuna duyurulmuştur. Aynı açıklamada hattın günde 225 bin, yılda ise 80 milyon yolcu taşıma kapasitesine sahip olacağı ifade edilmiştir. Buna rağmen, aradan geçen süre içinde raylı sistem yatırımlarının hangi aşamada olduğu, fizibilite, finansman, ihale, uygulama ve gecikme nedenlerinin ne olduğu kamuoyu bakımından yeterince açıklığa kavuşmamıştır. Şanlıurfa gibi nüfusu ve kent içi hareketliliği artan bir büyükşehirde, toplu taşıma yatırımlarının gecikmesi yalnızca trafik sorunu değil; zaman kaybı, ekonomik kayıp, çevre kirliliği ve yaşam kalitesi sorunudur.

Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde (TİGEM) görev yapan yaklaşık 152 güvenlik personeli, milyonlarca dekarlık alanın güvenliğinden sorumlu olmalarına rağmen diğer işçi gruplarına tanınan kadro hakkından yararlanamamaktadır. 2018 yılında KİT'lerde yaklaşık 1 milyon personele kadro verilirken yaklaşık 138 bin çalışanın kapsam dışında bırakılması, kadro uygulamalarındaki ölçütler, eşitlik ilkesine aykırılık iddiaları ve ortaya çıkan mağduriyetlerin gerekçelerinin açıklığa kavuşturulmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun yanında Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde görev yapan güvenlik personeli ve diğer çalışanlar başta olmak üzere yaklaşık 22 bin kişinin kadro beklentisinin halen karşılanmamış olması, çalışma hayatında güvencesizlik ve hak kaybı tartışmalarını beraberinde getirmektedir.

Şanlıurfa Ceylanpınar'da 26 yaşındaki Helime Terelci'nin intiharı başta olmak üzere genç nüfusta yaşanan intihar vakaları, bölgedeki işsizlik, geleceksizlik, sosyal destek eksikliği ve ekonomik baskıların vahametini ortaya koymaktadır. Genç nüfusta artan intihar vakalarının sosyo-ekonomik nedenleri ile psikososyal boyutları araştırılmalıdır.

17 yaşından 55 yaşına kadar aktif olarak çalışan ve uzun yıllarını TİGEM bünyesinde hizmet vererek geçiren vatandaşların emeklilik döneminde karşı karşıya kaldıkları ekonomik koşullar, yüksek enflasyon ve artan hayat pahalılığı nedeniyle yaşam standartlarının giderek ağırlaştığını ortaya koymaktadır.

Yaklaşık 90 bin nüfuslu Ceylanpınar ilçesinde Devlet Hastanesi'nin yalnızca 150 yatak kapasitesine sahip olması, MR cihazının bulunmaması ve kardiyoloji, kulak-burun-boğaz, cildiye gibi temel branşlarda uzman hekim eksikliği yaşanması, vatandaşların sağlık hizmetlerine erişimini zorlaştırmakta ve çevre illere sevk edilmesine yol açmaktadır. Bölge

hastanelerinin donanım, personel ve kapasite durumu ile sağıkta erişim eşitsizliği araştırılmalıdır.

Ceylanpınar'da kalıcı istihdam alanlarının yetersizliği nedeniyle vatandaşlar mevsimlik işçilik yapmak için farklı illere gitmekte, gittikleri yerlerde kötü çalışma koşulları ve sosyal dışlanmayla karşılaşmaktadır. Genç nüfus arasında işsizliğe bağlı umutsuzluk ve uyuşturucu kullanımının artması, istihdam politikalarının, sosyal destek mekanizmalarının ve uyuşturucuyla mücadelenin yetersizliğini göstermektedir. Bu alanlardaki yapısal sorunlar ve çözüm yolları incelenmelidir.

Şanlıurfa genelinde, özellikle yaz aylarında yaşanan uzun süreli elektrik kesintileri, enerji altyapısındaki yapısal yetersizlikleri ortaya koymaktadır. Elektrik dağıtım hizmetlerinin özelleştirilmesi sonrası altyapı yatırımlarının ihmal edilmesi, kamusal yarar yerine ticari kaygıların ön plana çıkması iddiaları ve bunun tarımsal üretim, ticaret ile günlük yaşama yansımaları araştırılmalıdır.

Ceylanpınar'da mera alanı, ilçenin toplam arazi varlığı içinde oldukça sınırlı bir düzeyde kalmaktadır. Karacadağ Kalkınma Ajansı verilerine göre ilçedeki 2 milyon dekarlık arazi varlığının yalnızca yaklaşık 34 bin 500 dekarı mera alanıdır. Şanlıurfa genelinde küçükbaş hayvancılığın yaygınlığı ve ilin hayvan varlığı dikkate alındığında, Ceylanpınar gibi geniş tarımsal üretim ve hayvancılık potansiyeline sahip bir ilçede mera alanlarının yetersizliği dikkat çekmektedir. Bu kapsamda mevcut mera alanlarının korunup korunmadığı, tahsis amacı dışında kullanılıp kullanılmadığı, mera ıslah çalışmalarının yeterliliği ve hayvancılığın kaba yem ihtiyacının nasıl karşılandığı hususlarının araştırılması gerekmektedir.

Ceylanpınar'da bazı köy mezralarında planlanan TOKİ konutlarının ilçe merkezine yaklaşık 15 kilometre uzaklıkta olması ve bölgedeki yol altyapısının yetersiz kalması, yeni mağduriyetler doğurma riski taşımaktadır. Konut projelerinin yer seçim kriterleri, ulaşım bağlantıları ve "altyapı yatırımı" söylemleriyle fiili durum arasındaki çelişki incelenmelidir.

Sınır ticareti bakımından Ceylanpınar ve Akçakale gümrük kapılarının durumu, Şanlıurfa ekonomisi açısından stratejik önem taşımaktadır. Ticaret Bakanlığı, modernize edilen Ceylanpınar Gümrük Kapısı'nın 12 Eylül 2024'te açıldığını ve yatırım bedelinin 78 milyon lira olduğunu açıklamıştır; ayrıca Türkiye'nin Suriye'ye ihracatı 2024 yılında 1,5 milyar dolar seviyesindeyken 2025'te yüzde 69,6 artışla 2,56 milyar dolara yükselmiştir. Bu tablo, sınır kapılarının yalnızca resmi olarak açık olup olmadığının değil; fiilî işlem kapasitesinin, araç geçiş sayılarının, bekleme sürelerinin, ürün bazlı kısıtlamaların, karşı ülke uygulamalarının, gümrük altyapısının, nakliyeciler ve esnafın yaşadığı sorunların ve bu ticaretin yerel istihdama katkısının araştırılmasını zorunlu kılmaktadır. Suriye ile ticarete artan hacme rağmen Şanlıurfa'nın, Ceylanpınar'ın ve Akçakale'nin bu büyüyen ekonomik hareketlilikten ne ölçüde pay alabildiği; üreticiye, esnafa, nakliyecilere ve genç işsizlere somut katkı sağlayıp sağlamadığı Meclis tarafından karşılaştırmalı verilerle incelenmelidir.

Yukarıda belirtilen konular, Şanlıurfa ve özellikle Ceylanpınar ilçesinde yaşayan vatandaşların temel hak ve ihtiyaçlarını karşılamada yaşanan aksaklıkları, bölgesel kalkınma politikalarındaki yetersizlikleri ve kamu kaynaklarının verimli kullanımını doğrudan ilgilendirmektedir.

Bu nedenlerle Şanlıurfa ve özellikle Ceylanpınar ilçesinde yaşanan ulaşım, sağlık, enerji, istihdam, sosyal hizmetler, kamu personel rejimi ve sınır ticareti kaynaklı sorunların bütün yönleriyle incelenmesi; vatandaşların yaşadığı mağduriyetlerin ortaya çıkarılması ve çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması gerekli görülmektedir.